

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos postt sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Secessio in montem sacrum.

Arad, augusztus 21.

(Sz. Zs.) Lőrincz biboros klasszikus műveltségű férfi, ország-világ tudja és a ki ismeri a klasszikus légkörnek varázseréjét, aki megfigyelte hany eszmét, gondolatot, buzdító és rettentő példát veszünk szinte öntudatlanul ma is a klasszikus világából, aligha fog csodálkozni rajta, hogy a nagy tudású Lőrincz biboros szerette klasszikusait, Róma nagyjait követi nemcsak szívből, lélekben, de tettekkel is.

Kolos biborosnak más a hira. A barátból lett kardinális bizony csak úgy ismeri a klasszikusok fényes ragyogású, élettől duzzadó remekeit, akár annyian mások, akik valaha régen, humanista diák korokban olvasták, tanulták a sok-sok öreg kodex nagy kincseit. A barátunk az ő zárkózott magányosságában más volt az olvasmánya: egy csomó ócska könyv, elmálló színezett kézírások halmaza, a melyek, ha a klasszikusok nyelvén is, de azok szép formái nélkül szólottak az olvasóhoz, szólottak pedig nem a napfény ragyogásáról, az élet örömeiről, hanem nemzetek küzdelméről, nemzetek szenvedéséről. Nagy tanulságok, mély filozófia szült e lapok minden sorából, de nem a jelen örömeit hirdető Epikur filozófiája, hanem csak az idők tanúsága, a história szelleme.

Hát így helyes, így illő is az: Szathmár, utóbb Nagyvárad püspökének a klasszikusok élettől duzzadó, hangulatokkal teljes világa, a kopott csuhájú benediktinus

fráternek meg régi idők szürke folyása és sok szomorú tanulsága.

Ugyancsak természetes az is, hogy az ember cselekedeteit az ő gondolatvilága, az ő filozófiája irányozza, ki is csodálkoznék hát azon, hogy amikor a históriás lelkü barátból lett érsek, Kolos, nemzeti létünk ezredéves fordulójának augusztus 20-án az államalkotó szent jobb kéz ünnepén, e szent jobb előtt térdet hajtva ünnepli Budavárában a jóságos istent, aki megőrizte nekünk a szent jobbot, és megőrizte azt az állami létet, amelyet ennek ereje alkotott és tartott meg, ki csodálkoznék, ha ezen a napon Lőrincz biborosban nem a történet hangulatai és tanulságai rezdülnek meg, hanem az ő klasszikus példái és Róma után szabadon megcsinálja a *secessio in montem sacrum*-ot.

Hát hiszen szent hely minékünk Székes-Fehérvár, ez a királyi temetőkert, a hol Schlauch Lőrincz biboros ur, Steiner fehérvári és Hornig báró veszprémi püspökök asszisztálásával külöszakadva ünnepelte meg Szt.-István napját. Hogy mi volt ez az ünnep, érthető, világos ezekből a nevekből, felesleges is hozzátennünk, hogy Zichy Nándor gróf volt a főrendezője. Klasszikus ünnep tagadhatatlanul: Róma népe akkor vonult ki a szent hegyre, amikor a legnagyobb szükség lett volna a polgárok egyetértésére, a mi rómaiaink az nap vonulnak Székes-Fehérvárra ellenünnepet rendezni, amelyik nap az állami egység, a *nemzeti összetartozás* ünnepe lenne.

Nem vagyunk tulságosan érzékenyek, meglehetősen elfásult már a lelkünk annak a gyalázatos aknamunkának figye-

lemmel kísérésében, a melyben a néppárti nagyoknak még az eszevesztett rajongás jóhiszeműsége sem szolgálhat mentségül, s egy keserű mosolylyal elegendőképen méltatottnak látnók azt a kiváló tehetséget, melylyel ezek az ünneplő férfiak a nemzeti érzés legutolsó parányából is kiváltak, ha csak róluk lenne szó. De ezek az urak az ő simán forgó nyelvükkel, azzal a tisztelettel, a mely — napnap után jobban kiviláglik — inkább állásukat és ruhájukat, semmint őket magukat illeti meg, megejtették a lelkét a magyar királyi herceg egyetlen fiának: József Ágostnak is, és sikerült őt rávenniük, hogy az ő ünnepségekön vegyen részt.

Hát ez a munka, urak, már sehogyan sem válik az önök dicsőségére, azt a fiatal, istenes eszmék közt növekedett herceget nem vártezhette még sem a história, sem a klasszikusok filozófiája, önökkel szemközt, nem nagy munka volt tehát elhithetni vele, hogy önökkel tartván, istenes dolgot teszen. De önöknek, püspök uraim, a kik Váradon, Fehérvárott és Veszprémben nem Róma hivatalnokai, hanem első sorban magyar közjogi tisztviselői, önöknek mégis illenék ismerniök egy kicsit a klasszikusok mellett is a magyar nemzet történetét, a magyar nemzet közjogát. Ez a történet, ez a közjog pedig figyelmeztethette volna önöket arra, hogy István király ünnepe a magyar állam ünnepe, azé a magyar államé, a melyet dinasztia és nemzet együtt teszen; — megtanithatta volna önöket arra, hogy nemcsak a főhercegi rangban levő gróf, de az uralkodóház minden nagykoru her-

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Az apagyilkos.

Írta: Szathmár Zoltán.

Osunya esős, késő szeptemberi nap volt. Künn esett az eső egész nap. Csupa lucok, sár volt az utozán minden. A járda, a kocsi, a lovak. Az emberek is, az asszonyok is megcsatkosak, csupa sár, szenny volt a ruhájuk.

A hidegtől, a fagyos időtől nem retteg az ember, hanem az ilyen ködös, nedves őszi napoktól valami bántó hangulat kap meg mindannyiunkat. Bántó, kellemetlen hangulat, melyet csak egy paraszt-hajszál válaszcél az életunalomtól.

A párolgó csatorna büze ott kavargoz az utozán, a korcsma-szag jobban kicsapódik a levegőre.

Az emberek nem fáznak tulajdonképpen s mégis dideregve huzzák össze magukon a felöltőt.

Sietve igyekeztem haza . . .

II.

Ott ült az asztalnál. Piszkos, pecsétes volt a ruhája, leritt róla az ócskaság, a haja borzas, mint a tépett szénaboglya. Láttam, hogy kint van a lába is a csipőből.

Az arczának olyan volt a színe, mint a

pergament-körtés, olyan fekete-sárga, a szemébe volt esve. Szánalom, kész szánalom volt nézni az elárvult alakot.

Először megsemm ismertem volna, csak később a hangjáról, arról az erő, reoegő, borított hangról:

— Eljöttem, — mondá — utóvégre malamikor régen jó barátok voltunk. Annak a révén jöttem, annak a régi jó barátságának. Az apád is szeretett, az is. Nem szükséges, hogy kezet fogj velem, piszkos, vörös a kezem tudom. Hanem hívós volt odakünn az utozán, fenn az én padlásszobámban pedig ott künn a külvároson ijeszítő némaság van így alkonyatkor. Nem szeretek magamba lenni, csak künn az utozán az emberáradatban, a zajban. Ott jó csak a zajban. Szinte jól esik, ha a jövők-menők egyet löknek rajtam, letaszítanak a járdáról. Jön idő mikor fűiek egyedül lenni. Csak úgy jön az néha, hirtelen mint a gondolat. Olyankor futnom kell hazulról, hol mintha hangja kélné minden élettelen tárgynak, ami körül vesz. Futok ki ilyenkor az utozára, az emberek közé. Ma is kint voltam, de nem volt maradásom. Kihaltak az utozák, az eső zuhogott, úgy tetszett, mintha temetőben jártam volna.

— En nem tudom, hogy van, de mintha dala volna a szélnek, valami szomorú gyászmelódia üti meg a fülem, az eső is beszédes, monoton egyhangú a beszéde. Ide menekültem hozzád, a mint épen eszembe jutottái. Jó

barátom voltál, szeretted, az apád is szeretett, az is.

Végig futott rajtam a hideg, mikor ebben az ösztetőpörödött, elzúllott alakban Károlyra ismertem, régi tanuló társamra. Főúri, gazdag család gyermeke volt. Régen elkertétem hazulról, nem vettem hírt róluk. El nem tudtam gondolni, hogy súlyedhetett le annyira.

Közeledtem hozzá s oda nyújtottam a kezem, nem fogadta el.

— Ne, ne, hagyjuk ezt. A te kezéd tiszta, az enyém sáros, véres. Talán te nem tudod még, de meg fogod tudni, mihamar. Beszélj az emberek uton-utófélen. En hallom, én látom. Hallom, mikor összesugnak a hátam megett, csak hogy rám nem mutatnak.

— Ez az, látod a keze véres.

Felemele kiaszott sovány kezét, mely remegett. Azután Föhögött. Szárazon, hosszan, göröcsösen. Engem meg megosapott valami kellemetlen bűz, mely róla áradt. Pálinkaszag volt, éreztem. Így közletről érezni lehetett a közönséges pálinka-szagot. Ettől lett reszketés a keze. A pálinka ő, a delirium már megkezdte a pusztítást. Mikor kiköhögte magát, folytatta tovább egész magába merülve. Folyékonyan beszélt, mint olyan tárgyról szokott az ember beszélni, a mely erősen foglalkoztatja, ami leköti teljesen. Lassu monoton hangon beszélt, olyformán, mint mikor kényszerűségből olvas az ember valakinek:

— Hire jár az ilyennek, mint a osók-

czege is lehet törvény szerint, mint a főrendiház tagja, aktiv politikus, megtaníthatta volna arra, hogy a mikor az összes főherczegek közül egyetlen egy van, a ki magát szívből magyarnak vallja, a mikor egyetlen főherczegi sarj akad, a ki a mi nemzeti ünnepünkön velünk együtt ünnepel, a mikor tehát igazán a magyar állam ünnepelhetne, s a mikor a nemzetnek és a dinasztianak — legalább in effigie — együttes ünneplése örökké emlékeztetéssé tehetné a különben is jó eleve országos millennáris ünnepségnél nyilvánított budavári István napi ünnepet, akkor önk secessiójokkal a nemzet ellenes tüntetésnek oly »klasszikus« példáját adták, a melyet a hazaárulástól, a feloniától már csak az önk országszerte ismert szubtilis szofistasága tudná megkülönböztetni.

A magyar »rómaiak« István király ünnepén megcsinálták az ő saját külön secessió-jukat. Ha hozzájuk méltóan klasszikusok volnánk, most a mi Menenius Agrippánk küldetése következne. De ki hinne ma már a jó öreg sikerében? — Avagy lehet-e a tagok ellen fellázadt gyomornal okos szót szólani, a mikor a külön szakadt gyomornak nincs a mivel megértsen sem agya, sem szíve?

A secessionisták hát maradnak magukra a »szent hegyen.« Ha nagyon unatkozni találnának egymás társaságában, s jobb híján klasszikus tanulmányaikat folytatva, eljutnának majd a nemzeti büszkeségtől égő rómainak ahhoz az igazán klasszikus mondásához: *Civis sum Romanus!* — gondolkozzanak rajta, *hogyan lehetne est magyarra fordítani?* . . .

A parlament munkarendje. A napokban megirtuk a parlament munkarendjét. Erre vonatkozó információkkal ma teljesen egy csapáson halap a „Bud. Tud.“ következő jelentése:

A képviselőház 3-án tartandó első ülésének napirendjén a bünvádi eljárásról szóló törvényjavaslat van. A pénzügyminiszter ex-ponéja után a ház ennek tárgyalását meg is fogja kezdeni. Azt hiszik, hogy a tárgyalás alig fog két hétig tartani. Egyidejűleg a pénzügyi bizottságban tárgyalatni fog a költségvetés és azt hiszik, hogy ez a bizottság már szeptember havában a költségvetésről szóló jelentést be fogja terjeszteni úgy, hogy a ház már október 1-én abban a helyzetben lesz, hogy a költségvetést tárgyalhassa október ele-

jén, a midőn máskor a költségvetést még csak beterjeszteni szokták, csak is a bünvádi eljárásnak a képviselőházban való elintézése után lesz a főrendiház abban a helyzetben, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot napirendre tűzhesse, mert csak akkor lesz az igazságügyminiszternek módjában a főrendiháznak ezen tárgyalásain résztvenni.

Beszámoló Szubányi Ferenc a krasói kerület országgyűlési képviselője Szent-István király napján tartotta beszámoló beszédét Király-Darócson, mely alkalommal választói nagy óvációban részvevők népszerű képviselőjüket. Este táncmulatság volt.

Szent István ünnepe.

Budapest, augusztus 21.

A szokottnál nagyobb fényvel és kegyelettel ülte meg ez idén a magyar nemzet első nagy királyának, Szent Istvánnak ünnepe, úgy hogy ez a nap is a millennáris ünnepek egyik kimagasló pontjának mondható. Az ország minden részéről ideözönlött nép elárasztotta az utcákat, megélénkítette még jobban az amugy is élénk fővárost. Eljött mindenki, hogy lássa azt az összeszáradt jobb kezűt, amely osodákat művelt egykoron, de osodákat művel mostanság is, midőn maga köré gyűjti áhitatra az ország népét. Magában a körmenetben sokkal több ember vett részt, mint az előző években. Impozánsá tette a körmenetet az a sok komikus testület zászlók alatt, amelyek a kath. kongresszus alkalmából a fővárosba jöttek.

Az ünnepnek szép verőfényes és nem tulajdonságos meleg nap kedvezett. A közönség per-se már reggel hatkor kezdte zarándokutját föl a várba, még pedig oly nagy tömegekben, hogy a lánchidat alapos mozgásba hozta, ami nem kis ijedelmet okozott, főleg a vidékiek között. A budai járművek, a sikló, a gőzhajók, a propellerek csakugy ontották magukból az embereket, a kik sürű rajként szállottak meg a várat, úgy hogy a később jövők már alig kaphattak oly helyet, ahonnan kényelmesen végignézhették a processziót.

A menet utvonálán a 23-ik s 6-ik gyalogezredek legénysége meg diszruhás lovas- és gyalogrendőrök álltak sorfalat.

A Szent-Zsigmond kápolnában ezalatt diszes közönség gyűlt össze a várta Vaszary Kolos biboros hercegprimás érkezését. A primás Hettye kanonok kíséretében remek diszfogatán, udvari papságától követve, kevés-sel 7 óra előtt érkezett meg. A kápolnában a hercegprimást a papság fogadta, mire egyházi ruhát öltve, megkezdődött a szertartás,

amely annyiból állott, hogy a szent jobbot tartalmazó diszes szekrény előtt imát mondott, a papság pedig énekelt.

Eznek végeztével megindult a menet a Mátyás templom felé. A menetet egy csapat lovasrendőr nyitotta meg, mögöttük haladt egy disszázad, majd következtek az árvaházak növendékei, az angol kisasszonyok vezetése alatt a zárda növendékei, fehérruhás leánykák, azután a különböző katolikus egyesületek, ipartestületek tagjai zászlók alatt. Ezeket a papság követte a szent jobbal, amelyet föl-váértva négy négy növendékpap vitt vállain. A szent ereklye mellett jobbról-balról három-három városi diszbe öltözött tisztviselő sa festői egyenruhájú koronaórság lépdelt. Az ereklye mögött haladt több főpap és udvari papsága körében Vaszary Kolos biboros hercegprimás, akit Daniél Ernő kereskedelemügyi miniszter, Josipovich Imre horvát miniszter, továbbá Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy Károly, Márkus József polgármesterek követtek. Részt vettek a menetben azonkívül Beniczky Lajos Pestmegye alispánja, Szapáry István gróf, Lengyel Béla dr. egyetemi rektor, Högyes Endre, Thewrewk Emil, Kovács Gyula és Bognár István dékánok, továbbá Zichy Jenő gróf, Rózsavölgyi és Wosits fővárosi tanácsosok, számosan a képviselőház tagjai közül, mind diszmagyarnak, azután a kerületi választmány tagjai, a fővárosi bizottsági tagok közül igen sokan s a közönség beláthatatlan sora.

Mire a menet a Mátyás-templomba ért, annak a hajója zsutfolásig megtelt a közönséggel. A szentélyben ekkor egybegyűltek Lobkovitz Rudolf herceg tábornok nagy hadtestparancsnokkal a fővárosban tartózkodó összes tábornokok, akik a hercegprimást meghajlásal üdvözölték. A szentély első oldalán foglaltak helyet az állami méltóságok, a hajó első padsoraiban a helyőrség törzs és főtisztjai. A hercegprimás a szentélyben foglalt helyet s fölötötte a királyné menyegzői ruhájából készült misemondó ruhát.

A templom előtt a koronaórság állt sorfalat, a bejáratnál jobbra és balra a 6-ik gyalogezred disszázada s zenekara, illetőleg az első honvédgyalogezred disszázada állt föl, mely urfölmutatáskor, áldozáskor, valamint a mise végén sortűzet adott, a zenekar pedig az osztrák néphymnuszt játszotta.

A szent jobbot istenitisztelőt alatt az egyik mellékoltárra tettek, mely előtt térdre borulva papok imádkoztak. Alig helyezkedett el az ünneplő közönség, a szószékre lépett dr. Párvy Sándor egri apá kanonok, érseki irodaigazgató, aki mély hatású beszédet mondott.

Ezután Vaszary Kolos hercegprimás pontifikálta a szentmisét, melynél ott voltak; Császka György kalocsai érsek, Minályi Viktor balázsfalvi érsek, Rimély Károly, Bede Imre, Bubicz Zsigmond, Dessewffy Sándor, Fircsák Gyula és Szabó János püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát. A hercegpri-

osattanásnak. Csodálom, hogy, nem hallottad, pedig bizonyára volt a lapokban is felőle. Örültek az újságírók, kaptak rajta tudom. Az éhes újságírók, akik szeretik kürtölni az ilyesmit s felbuccolják az ember lelkét, kimutatják, hogy mily fekete ott belől, kiszedik az ember szívét s megmutogatják, ilyen volt a szíve, mely oly betyárszív, kihalt belőle minden nemesebb érzés. Vadállati-szív, betyár-szív, így irtak róla tudom.

En nem szakítottam félbe az őrző ember-t, ki így marozangolta önön szívét, önön lelkét. Nem tudtam az élete történetéről semmit. Lehet régen történt a dolog, mikor külföldön járkáltam. Azután meg azt is gondoltam, hogy meghibbant az elméje. Itt jól érzi magát a szobámban, oda künn esik az eső. Majd eltávolítottam szép szerével, ha erőszakoskodni kezdene.

— Az apám büszke, gögős ember volt tudod. Nem szeretett soha, én sem szerettem. Vének kimondani, de én kimondom, kikiabálom, ha akarod az ablakodon, ki oda az utcára, hogy utáltam attól a perostól kezdve, mikor részegen jött az anyám koporsójához. Gyerek voltam, de észrevettem, hogy sohasem szeretete az anyámat. Az én, jó édes anyámat, akit a pénzért vett el. Kastély kellett neki, perze nagy uri mód. Három nappal az anyám halála után már vendégek jártak nála. Ehenkorász népséget fogadott vendégségbe, azok hoztak magukkal egy pár asszonyt is. Kife-

tett, nevetős szemű asszonyokat, akik ott dor-béztak abban a szobában, honnan még talán el sem közöltözött az én édes, az én tiszta anyám lelke.

— Nem akartam abban a levegőben élni. Elszóktam hazulról az ispánékhöz. Odaszóktam, sokszor három napig is ott éltem az ispánéknak. Az ispán, az öreg Galambos bácsi vitt azután haza. Sokszor, mert az apám nem kerestetett, szabadjára hagyott, talán jól esett volna, ha azt hallja, hogy ott veszttem valahol a tóban, vagy agyonrugott volna valamelyik szilaj csikója. Gyerek voltam, alig husz éves, de azért sokszor úgy tetszett, mintha már vén ember volnék. Egyszer azután megdobbant a szívem.

— Engem az anyámon kívül soha sem szeretett senki, csak az ispánéknak. Ilka tudom szeretett, olyan tiszta szerelemmel, mint a frissen esett harmat szereti a virágot. Nem titkolóztunk, tudott róla az apja is. Gyöngy öreg ember volt Galambos, de jószívű. Ilkának nem volt anyja, Ilka azt csinált a mit akart, az apja ráhagyta.

Károly szemé most már tűzben égett, mikor a leányról beszélt. A hangja egyre rekedtebb lett, ő pedig hangosabban akart beszélni, már kiabálással fajult a hangja:

— Nem akartam rosszat, isten látja a lelkemet, csak becületes ember akartam lenni. Hanem egy esős délután, éppen ilyen hívősen, mint a mai az öreg Galambos elment hazul-

ról. Elálmosodtam s elaludtam. Még álomban is láttam Ilkát aki valami kézimunkán babrált. Azután beszélt nekem, mesélt a jövőről.

Valami sikoltásra ébredtem fel. A másik szobából jött. Ráismertem az Ilka hangjára. Benyitottam az ajtót.

— Összefutott előttem minden, az agyamban valami láthatatlan teher nehezedett, mintha tüvel marozongolták volna szívemet, nem emlékezem semmire csak az ispán fegyverére. Ott csüngött a falon. Minden este friss töltést rakott bele az öreg Galambos. Nem emlékezem csak a fegyver hideg vasára, . . . meg arra, . . . meg arra, hogy Ilkával együtt találtam az apámat . . .

Olyan csapott az asztalra a szegény delirumban őrző ember, hogy még az ablakablak is megrezzentek. Azután meg sirt, sirt keservesen.

A történet végét később tudtam meg. Beszárták a kitöltött büntetését. Most azután iszik, iszik egész addig, míg meg nem őli a gyilkos ital. Haza nem megy, minek is menne. A leány elölte magát még azon a napon, mikor az apját lelötte szerelmese . . .

III.

A legszomorubb e szomorú mesében az, — hogy nem mese . . .

másnak segédkeztek: Bogisich Mihály püspök, Kohl Medárd dr. titkár, Széchenyi Miklós gróf apát, Komlóssy és Hetey kanonokok, Ványa tábori prépost, számos kanonok és növendékpap. A segédlet több mint ötven tagból állott. Istentisztelet alatt a templomi ének- és zenekar Yavrincez Mór főegyházi karnegy E-moll miséjét adta elő a szerző vezénylete alatt. A magánzólamokat Brunner Margit, Eder Berta, Juhász Ferenc és Várady Sándor énekeltek. Ezenkívül több Szent Istvánról szóló régi egyházi éneket adott elő Bogisich püspök átiratában. Kilenc óra volt mire az istentisztelet véget ért s a körmenet újra elindult.

Mig a szertartás tartott, az egyesületek zászlóikkal a Szent-György-téren át az ur-utczán keresztül a Nándor-térre vonultak, ahol előbb szent beszéd volt, melyet Bán Sándor főerőrendi házfőnök kitűnő egyházi szónok tartott. Beszédében hazafias és történelmi szempontból méltatta az ünnep jelentőségét. Majd a téren felállított tábori sátorban Kanovich B. Mór józsefvárosi apát misét mondott. Ennek végeztével megindultak az országház-utczán át a tárnok-utczáig s itt megvárták az ünnepi misét, s megnyitva a menetet, amely ugyanabban a sorrendben, mint jött, a Zsigmond kápolnához tért vissza. A meuet alatt a 6. gyalogezred zenekara régi egyházi dalokat adott elő. A kápolnába a papságon kívül a notabibitások mentek, ahol Te Deum volt, s ezzel a szent-Jobb ünnepe véget ért.

A Szent-Jobb-ot nyolc napon át a közönség megtekintheti.

A körmenethez a mentők mozgó őrségeket küldtek. Ilyen őrség volt a kir. palotánál s az I. ker. kapitányság épületében egy-egy kocsival hat-hat mentővel. Az egész körmenet alatt szerencsére a nagy tolongás dacára mindössze 12 ájulás, illetőleg könnyebb természetű sérülés történt.

IDÓJÁRÁS.

Légyverés: reggel 7 órakor 162.6 milliméter, délután 2 órakor 76.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 18.2$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 30.0$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK 5, délután 2 órakor D. 5. Felhőzet: reggel félderült, délután többnyire derült. Csapadék az aradbi 24 órában: 0 milliméter.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 22. —

Enyhe. — Helyenként csapadék. — Zivatar.

HIREK.

Arad, augusztus 22.

Napirend:

Augusztus 22. Szombat. Róm. kath. naptár: Timót. — Protestáns naptár: Timót. — Izraelita naptár: Sabat Kithoesé. — Görög-keleti naptár (augusztus 10.): Lőrincz. — A nap két 5 óra 6 perceskor, nyugszik 6 óra 58 perceskor. — A hold két 7 óra 5 perceskor, nyugszik 8 óra 14 perceskor.

Augusztus 24. A gazdasági egyesület választmányának ülése délelőtt 9 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

Augusztus 25. A magyarvárosi polgári jótékony asszaltársaság tízéves jubileuma (Cserebogár borosarnak.)

Augusztus 30. Az aradi közúti vaspálya-társaság rendkívüli közgyűlése délután 8 órakor.

Szeptember 1. Arad megye központi választmányának ülése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 1. Az amerikai szállótelep-össvetkezet közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

Szeptember 1. Vöröskereszt-egyleti bál Uj-Aradon.

Szeptember 3. A rendőrhadnagyi állásra való pályázatok benyújtásának határidőnapja.

Szabadegyházi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kilócsy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Venatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 8.56, gyorsvonat 8.13 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelben (csak pénteken). Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Szoborszig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnái: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon). Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.—, d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.30 délután.

Venatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 8.05 reggel, 8.17 d. e., 8.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel.

Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 8.03 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

Szent István napja.

Dicsőséges szent királyunk, alkotmány szerző Szent István király ünnepét ünneplőnkön a magyar nemzet. A Kárpátölelte bércz és rónaság minden gyermeke egy szívvel, lélekkel olvadt e napon, hálát rebegett a nagy király szellemének, mely egy évezreden át védte, oltalmazta anyyi vészen át e kised hazát s fogadalmat, esküt tevén e napon a végtelenség urának, hűnek, igaznak maradni a szent király akaratához, szelleméhez, örökéhez. E nap jelentősége egygyé forrasztá a nemzetiségek, vallásfeleketek, polgárság és katonaság szívét, most egygyé lenni, közös munkára kezét fogni a múlt tanulsága és a jövő záloga.

Arad város lelkes polgársága és katonasága is a nagy nap jelentőségéhez méltóan ünnepelte meg az első magyar király emlékét. A minoriták templomában délelőtt 10 órakor fényes ünnepi misét mutatott be Csák Ozirjék dr. tartományi rendfőnök nagy papi segédlettel, melyen részt vettek az összes hatóságok, hivatalok, egyletek testületek és a jelenleg Aradon állomásozó katonaság.

Már jóval 10 óra előtt szufolásig megtelt a templom előkelő közönséggel, agyanyira, hogy a később jövők csak a templom előtt kaphattak helyet. 10 órakor jelent meg a m. kir. honvéd gyalogság egy százada Fizek István százados vezetése alatt, majd a huszárság egy százada Salamon Samu százados vezetése alatt. Az egész kivonult katonaság parancsnoka Mezőgenich Mátyás törzstisztjelölt százados volt.

Pont tíz órakor jelentek meg a hatóságok és hivatalok, testületek és egyletek teljes számban, kik a templomban számukra felmutatott helyeket foglalták el. Ott láttuk: Aradvármegye részéről Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispánt diszmagyarban az összes tisztviselő élén, a város részéről Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, Institoris Kálmán főjegyzőt és Sarlot Domokos főkapitányt szintén diszmagyarban a város hivatalnokai élén, Metiánu János gör. kei. román püspököt és Hamzsea Agost protosyncoselt, Kaffka Ignác ezredes a cs és kir. 3. Hadik huszárezred tisztikara élén, Buttykay Adám alezredes, a m. kir. 8. honvédgyalogezred tisztikarával, Kovács János őrnagyot a m. kir. huszárezred tisztikara élén, Szlimák András és Navicskó Adám őrnagyot a háziezred Aradon levő tisztjei élén, ott voltak továbbá az összes aradi hivatalok, testületek és egyletek.

Mise alatt a kivonult honvéd század háromszor disztüzet adott. 11 órakor ért véget mise, mikor aztán a kivonult katonaság diszelvonulást tartott Kaffka Ignác huszár ezredes előtt a templom utca sarkán.

A közönség még sokáig hullámszott az utcákon szivebe zárva egy dicsőséges eszmék ünneplésére rendelt nap magasztos emlékeit.

— Személyi hírek. József Béla alkapitány kihágási bíró szabadságáról hazatért s hivatalát még a tegnapi folyamán elfoglalta.

— Arad megye képviselő választói. Szeptember elsejének délelőtt 10 órájára hivatalossá Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán a vármegye központi választmányát az 1897-ik évre érvényes országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékeinek átvizsgálása vé-

gett. Ez alkalommal fog határozni a választmány a névjegyzékek ellen beadott — szám szerint 41 — felszólalás felett is. A névjegyzékek átvizsgálása választói-kerületek szerint a következő sorrendben fog végbemenni: Pécska, Radna, Világos, Szent-Anna, Kijenő, Borosjenő és Józsefshely.

— Aradi Jury-elnök. A szőlőkiállítás csak október 1-én kezdődik ugyan, de azért a most megnyitott kertészeti kiállításra is vittek föl szőlőt „gyümölcs” czímen, úgy, hogy a bíráló teljessége érdekében a földmivelésügyi miniszter a szőlőjuryt már most megalakította. A jury alakuló ülése szerdán délelőtt 11 órakor volt a mezőgazdasági jury-pavillonban. Az alakuló ülésen gr. Bethlen András, a kertészeti juryk elnöke távollétében Kriestinkovich Ede kiállítási igazgató elnökölt. Elnökké Várhelyi Béla aradi nagybirtokost, az aradi és csanádi egyesült vasutakvezér igazgatóját, elhadóvá Déak Tamást, a székes fővárosi szállótelep igazgatóját választotta meg a jury, mely az alakuló ülés után nyomban megkezdte működését.

— Megyei tisztviselők szabadságon. Dalnoki Nagy Lajos főjegyző tegnap kezdte meg három heti szabadságidejét, mit a Balaton vidékén és Abbáziában fog eltölteni. Vele utazott el szabadságra Senk Ferenc pécskai járási főszolgabíró is. Augusztus 20-tól két hétre távol lesz Péczely Elek kisjenői főszolgabíró is hivatalától, ki Budapesten tölti szabadságidejét. Senket Vukuleszku Titusz, Péczely Ede s Elemér szolgabírók helyettesítik. Tegnapelőtt érkezett haza Karlsbadból Baross Ferenc dr. borossebesi járás főszolgabírója és tegnap már ki is utazott székhelyére.

— Jegyző választások. Ma d. e. 8 órakor választja meg a fakerti körjegyzőség új jegyzőjét Ortutay Gyula járási főszolgabíró vezetése alatt. Az állás az Uj-Panaton lemondott Kalmár Sándor helyére nem régen megválasztott Vasóczy Ferenc volt fakerti körjegyző távozásával maradt gazdátlanul. Pályázók sok van Fakertre, de a mérkőzés valószínűleg Lengyel Gábor szentleányfalvai jegyző, Altmann Ede jegyző-írnok és Rácz Márton eleki szolgabírói irnok között lesz. A Mózes Mihály elhunytával megüresedett borossebesi körjegyzői állást — mint értesülünk augusztus 30-án töltik be. A választás már ki volt egyszer írva, de Baross Ferenc dr. járási főszolgabíró hosszabb távolléte miatt akkor elmaradt. Erre az állásra Tamó Zsigmond jegyzői irnoknak van nagy kilátása.

— Szemle a csendőrség felett. Rajnai és körös-ladányi Stegger György ezredes, a budapesti III. számú csendőrkörlet parancsnoka a legközelebbi napokban Aradra érkezik, hogy itt s a megyében a csendőrséget megvizsgálja.

— Aki elfelejti a misét. Simándról épp oly botrányos, mint hihetetlen újságot közöl velünk ottani levelezőnk. Az eset hőse ismét Szekrényi Lajos, a hírhedt néppárti pap, akinek már sok viselt dolgot tártuk a közönség elé. A hozzánk küldött panaszos levél most a következőket mondja: A király születésnapján, augusztus 18-án, eddig papjaink előre küldötték szét az értesítést, hogy mely órában tartják meg a felségeért a misét. Szekrényi Lajos bölcsen megfélekedett az ideén napról, dacára, hogy a templomgondnok és a harangozó figyelmeztették rá, ami már magában elég komikus, hogy ilyenkor a harangozóknak kell felhívni a tisztelendő ur figyelmét. 18-án reggel 7 órakor csendes misét tartott a derék páter. Az előjárás és a pénzügyőrség délelőtt 10-óráig várt az ünnepi misére, de mi-

kor látták, hogy hiábavaló az álidogálás, a pénzügyőrök a parochiára mentek és felszólították a papot, hogy sziveskedjék ünnepi misét mondani. Szekrényi eleinte szabadkozott, azaz állván elő, hogy ő már az nap misézett, de az erélyes fellépésre gondolt egyet.

— Ha már így van a dolog — mondotta, — köszönöm a figyelmeztetést, majd harangoztatni fogok. Egész megfellekedtem róla . . .

Délelőtt 11 órakor aztán tartott is valami litánia-félét. A hívők, kik már nagyon megunták a derék papnak e fajta viselkedését, levelezőnk értesítése szerint panaszukkal egyenesen a kalocsai érsekséghez fordulnak.

— Janky Lajos nyugdíjaztatása. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a királybucsi Janky Lajos altábornagynak saját kérelmére a nyugdíjállományba helyezését elrendelte.

— Fel a kiállításra! Aradról eddig három csoport rándult fel a kiállítás megtekintésére, minden csoport nagy számot képvisel, és egyesítvén magában a legkülönbözőbb rangú és rendű egyéneket, mi azáltal vált lehetségessé, hogy a kiállítás igazgatósága a felutazás és ellátás költségeit oly potomáron szabta meg, miszerint a munkás osztály is felrándulhatott a kiállításra. Greén Nándor alkaptány most tervezi a negyedik csoportot, melyre jelentkezők már eddig is szép számban vannak. A felutazás szeptember hó első felére van tervezve, azok tehát, kik e csoportban résztvenni akarnak, el ne mulasszák részvételüket folyó hó 26-ig bezárólag Greén Nándor alkaptánynál bejelenteni, mert a későbbben jelentkezők nem fognak elfogadlatni.

— Múlek Lajos beszámolója. Múlek Lajos dr. országgyűlési képviselő e hó 30-án fogja beszámolóját megtartani a csanádmezei Nagylak községben.

— Az ágyai kápolna halottja. Az ágyai erdő örökre emlékeztetéssé lett helyén — írja kisjendői tudósítónk — teljesen elkészült, díszes kápolna űrzi a legmagyarabb királyi herceg felejthetetlen fiának emlékét. A jövő héten fel is szenteli már Oltványi Pál kisjendői plébános. Es a kis kápolnának már — halottja is van. Egy szelid, kis őzikét találtak a minap a kápolnát kerítő vasrácsokban fennakadva — holtan. Az ágyaiak azt beszéltek, hogy a szegény őzike rég ideje tartotta szállását a kápolna töviben, látták sokan fészében, de senkisé bántotta, mert szent annak a kápolnának minden talpalatnyi földje a leggonoszabb ember előtt is. Es éjszakáról-éjszakára ott pihent le a kis őzike az ágyai kápolna töviben. Nehány nappal ezelőtt aztán arra járó emberek üresen találták a szegény kis állat fészékét, ő maga pedig ott függött a vasrácsos élettelenül. Hogy került oda? isten a megmondhatója.

— A menyházai nyári szezon egyre élénkül. A kellemes fürdőhelyet igen szívesen keresi fel a közönség, mely a hűs, árnyos helyen igazán kitűnő szórakozást talál. A szombatnapon különvonatnak minden kocsija szűfőlig megtelt kirándulókkal. Itt említjük meg, hogy az ujon érkezett fürdővendégek közt ott van Csiky Kálmán kolozsvári egyetemi tanár is. Az a hír pedig, a mit a vendéglő bérlője ellen hangoztattak, hogy a kiszolgálás rossz volna, teljesen alaptalan. A vendégek nagyon meg vannak elégedve úgy a kiszolgálással, mint a vendéglő konyhájával.

— Tűzek a városban. Kétszer is tüzet jeleztek tegnap a városban, mindkét alkalommal azonban a külvárosban égett el egy-egy szalmakazal. 2 órakor az utjemető melletti Sárga korsma udvarán gyulladt ki eddig ismeretlen okból egy szalmakazal, mire azonban a tűzorség kiért, a szomszédok szétháytak és eloltották a tüzet. — A másik tűz fél hét órakor a szentpáli határban volt, hol

ugyanosak egy szalmakazal lett a tűz martalékvá. A tűzorség nyomban kivonult a vészszínhelyére s a munkásokkal vállvetve csakhamar eloltották a tüzet.

— A tartalékosok fegyvergyakorlatainak szabályozása. Evről-évre ismedlődt és bizony jogosult volt a panasz, hogy a hadsereg és honvédség tartalékosainak akárhányszor éppen az aratási munkák derekán kell fegyvergyakorlataikra bevonniuk úgy, hogy kis és nagy gazdák egyaránt a legszorgosabb gazdasági munkák idejében nélkülözik a munkás kezeket. A panasz orvoslása legfőbb gondját képezte a hadügyi hormánynak s megelégedéssel fogadjuk a hírt, hogy a honvédelmi miniszter már is meg tette az intézkedést arra, hogy a fegyvergyakorlatok ideje az eddiginél méltányosabban szabályoztassék. Ezt oziózza egy honvédelmi miniszteri körrendelet, mely tegnap érkezett le Arad város megye alispáni hivatalához s a melyben arra nézve kér véleményt a miniszter, hogy az aratási munkára való tekintettel mely időszak volna az, a melyben a tartalékos és póttartalékos legénységgel fegyvergyakorlatok egyáltalában nem volnának tarthatók? — A magyar gazda-közönség mindenestre hálás lehet érte a honvédelmi miniszternek, hogy a míg az ellenzéki pártok és újságok jó és rossz agrárpolitikai ötleteken török a fejüket, addig a kormány minden lehetőt meg tenni igyekszik — ha mindjárt dobszó és trombita harsogás nélkül is — a magyar gazdaközönség legjobb érdekében.

— Felyamodások tandij elengedésért. Közeledik az iskolaév, gyűlnek a folyamodványok tandijméréséklésért, tandijelengedésért. A kapitányi hivatal hétfőtől kezdve bücsu járó helye lesz azoknak a szegény embereknek, kik ingyenes oktatásban kéri részesíteni gyermekeiket. Figyelmeztetjük tehát mindazokat, kik szegénységüknél fogva a a tandijméréséklést vagy tandijelengedést igénybe venni óhajtják, hogy eme kérelmüket folyó hó 24-től, az az hétfőtől kezdve Murády Almos reudörhadnagnál a városkázán bejeltensék.

— Az új nevek. Az ezredév ünnepe szám-talan nemes munkában, alkotásban lelt kitejlesztést és megörökítést, melyek között egyike a legszebbeknek az a tömeges névmagyarosítás, mely az ország minden tájában főleg ez évben rohamos arányban megindult. Különösen a tisztviselők, hivatalnokok, szóval a honoratiórok vettek részt e mozgalomban, követte az iparosok, munkások, mezőgazdasági osztálybeliek nagy számával. Arad városa e tekintetben is vezérszerepet vitt az ország összes városai között, amint azt a belfigyminiszteri-umnál vezetett statisztikai kimutatás elég fényesen igazolja. Budapest után Arad volt az, melyben a legtöbb idegen hangzású név magyar névvel lett felcsereelve, tulhaladván e tekintetben Kassa, Nagyvárad, Kolozsvár s a többi nagyvárosokat. A legtöbb névmagyarosítás természetesen a fővárosban történik, miben nem kis érdeme van a központi névmagyarosító társaságnak. Az 1896. év I-ső félében 683 folyamodó közt 205 budapesti volt, vagyis az összes folyamodóknak 30 százaléka. Vidéki városaink és nagy községeink közül legtöbb folyamodást a következő helyeken adtak be: Arad 16, Pécs 14, Kassa 12, Nagyvárad 11, Kolozsvár 7, Győr 7, Székesfehérvár 7, Gyöngyös 5; Szeged 5, Szombathely 5, Szolnok 5, Szabadka 4, Ozepléd 4, Váos 4, Kecskemét 3, Hatvan 3, Törökbeose 3, Nagykanizsa 3, Zombor 3, Temesvár, 3, Marosvásárhely 3, Miskolcz 3. stb. Különösen sok Bécsben élő honfitársunk magyarosította meg e félévben nevét, még pedig összesen tizenhat; Berlin, Troppau, Aussee és Gleichenbergben pedig egy-egy család magyarosította meg nevét.

— Haroz a megyei székhelyért. Csaba a háborút indított Gyula ellen a megyei székhelyért. Békés megyének ugyanis Csaba

a természetes központja és Gyula városa régóta fél már attól, hogy mozgalmat fog indítani azért, hogy a székhelyet ő kapja meg. E mozgalom meg is indult s — mint gyulai tudósítónk írja — Csaba nagy áldozatok hozatalára is késznek nyilatkozott, hogy csak a székhelyet megkapja. Csaba képviselőnek rendküli közgyűlésén hétfőn egyhangulag kimondták, hogy a megyeszékhely áthelyezése esetén modern, megfelelő épületek emelésére négy százezer forintot ad a város. A szeptemberi vármegyei közgyűlésen tárgyalni is fogják már e kérdést s ha a kormány is azt akarja, mit a törvényhatóság tagja, úgy a kérdés nemsokár a közönség régi óhaja szerint fog eldőlni s Csaba lesz a székhelye Békés megyének.

— Földmiveseink a kiállításra. Most, hogy a nehéz fásztó napok véget értek, az aratás, a betakarítás, a oséplés elvégezve, a derék egyszerű földmivések a pihenés első napjait is arra használják fel, hogy megtekintsék a kiállítást. Tömegesen rándulnak fel megyeszerte ezek az egyszerű, derék emberek, hogy lelkesedést, büszkeséget szedjenek ők is abból a kincsből, melyet a nemzet fásztó munkával, véres verejtékkel összegyűjtött s az ezerév magasstos ünnepein a nagyvilágnak bemutatott. Arad megye földmivesei nagy számban sorakoztak a mozgalomhoz, 579-en rándulnak a kiállításra folyó hó 24-én azaz hétfőn este. A felrándulókat járasonkint egy értelmesebb ember fogja vezetni, a kiállításban pedig az igazgatóság kalanzokat fog melléjük adni, hogy azok vezetése mellett mindent megnézlhessenek. Uj-Aradról is 178 leginkább németajku földmives csatlakozott e mozgalomhoz, melynél szebb bizonyíték aigha van arra, hogy mennyire e nép szívében él a nemzet ünnepeinek magasstossága.

— Közigazgatási bejárás. Az aradosanádi vasutak vonalán, Mező-kovácsháza mellett, Ortatay Béla nagybirtokos megállóhelyt létesített rakodó vágánnyal. Az új megállóhely közigazgatási bejársát folyó hó 31-ikének délelőtti 11 órájára tüzte ki a kereskedelemügyi miniszter.

— A szultán haragszik. Az ősbudavári török mecset elosendesült. Minarettjének tornáczáról a műezsinek nem hirdetik többé Allah dicsőségét, s elnémultak az üvöltő dervisek is. Csöndes a mecset, mert a szultán ő felségének, Allah földi helytartójának nem tetszett, hogy a hitetlen gyaurok földjén Mohamed szent vallását belépő díj mellett mutogatták. Irást küldött a magyar kormányhoz, hogy est meg ne engedje, ne szentségtelenítse meg az ő vallását, miként ő nem bántja a gyaurok vallását török földön. A magyar kormány pedig ráirt ősbudavárára s betiltotta a török istentiszteletet. Az imámok, műezsinek, dervisek már haza is utastak Szerejevóba.

— Betörés az Indóháznál. Az aradi pályaudvari vendéglősnél Baum Ferencznel elkővetett betörés tettese Rebitsk Béla végre felhagyott a tagadással s megtörve a sok terhelő bünjel sulya alatt, töredelmes vallomást tett. A betörést éjjel egymaga követte el, az abiakot egy vésővel kifeszítette s azon jutott a helyiségbe. Ott az összehajtott teritékeket és china ezüst evőeszközöket összeszedve, ugyanazon uton távozott s Ségá felé vette útját, hogy azokat értékesítse. Feltűnőnek találván azonban az ezüstneműek elárusítását, azokat nem vitte magával, hanem a pécskai uti hid alá rejtette a közös hadseregbeli huszárok laktanyája közelében. A teritékeket Ségába vivén, ott hásról házra kínálta megvételre, mely elárusítása közben fogták el. Az aradi rendőrség a teritékeket még az elfogatáskor hiány nélkül összeszedte, az evőeszközök kézrekerítése oziójából pedig a tettes utmutatása mellett kllásták a hid alatt a jelzett helyet, s ott azokat hiány nélkül megtalálták. Az előnyomozat ezzel befejezést nyervén, a betörőt az aradi kir törvényszék

börtönébe kísérték. Itt említjük meg, hogy Braun Frigyes vendéglőstől hosszabb levelet kaptunk, melyben lapunk utján köszönetét fejezi ki az aradi rendőrségnek, de különösen Green Nándor alkapitánynak azért, hogy a tolvajt s a lopott tárgyakat oly hamar kézrekerítette.

— **Csendőrök előléptetése.** A csendőrkerületi parancsnokság a király napjának évfordulóján az aradi szárnynál Forthoffer Imre, Novák Ferencz és Borsos Kálmán csendőr altiszteket címzetes őrmesterekké léptette elő.

— **Lószemle.** A cs. és kir. huzároknál folyó hó 32-án, azaz vasárnap tartják meg a szokásos őszi lószemlét, melyre minden gazda, ki ellátásra lovat kapott, azt felülvizsgálás végett előmutatni tartozik. A lószemlét a lak-tanyában tartják meg.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Berger Miksa aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevének „Juhász”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte. — Bontia Pál aradi lakos vezetéknevét „Jánosra”-ra, Weingarten Száli és kiskoru Weingarten Antónia és Heléna „Szöllősy”-re változtatták belügyminiszteri engedéllyel.

— **Rövid hírek.** Ujvidéken a hajóállomásnál a napokban egy rács asszony, a ki a hadgyakorlatra induló fiát kísérte a hajóhoz, a Dunába esett és belefullt. — Szivácson, Szuvajdits Györgyné egy szép fiatal szerb asszony vigyázatlanságból féllábával a cséplőkép dobjába lépett, a mely jobblábát tőből kitépte. Sérülésébe másnap belehalt. — Szegeden a rókusai kukoricaföldek között a csendőrőrszék egy közhonvédra bukkant, a ki eredetétől szökött meg. Visszakísérték ezredéhez. — Munkács térségében egy medvetáncosoltató medvéje majdnem halálra ölelt egy parasztot, a ki tévedésből a disznó helyét, a honnan disznói akart lodni, a medve óljába nyitott be. — Pécsen a Spitzer-féle gyárban Csillag Mari a hosszú haját bontogatta, mikor a gépkerék elkapta leeresztett haját s a másik pillanatban már az egész fejbőrét leszakította. A súlyosan megsérült leányt a kórházba vitték. Allapota életveszélyes.

HYMEN.

Vikol Gerő Tódor drauczi birtokos eljegyezte Aradon Mihajlovics Hermina községi tanítónőt.

Hay József aradi borkereskedő eljegyezte Székesúton Weisz Herman földbirtokos szép leányát, Minká kisasszonyt.

Braun Jakab fiatal aradi kereskedő eljegyezte Braun Dávid gyulai bérkocsitulajdonos szép leányát, Lenke kisasszonyt.

Hallady Engelbert cs. és kir. számvivő altiszt eljegyezte Aradon Wirtschaiter Helén kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Czedik Hugóné elhunytáról vettük részt a helyi alábbi gyászlapot: Özv. Draskovits Mihályné, mint édes anya és aluli ottak mély fájdalommal tudatják a forrón szeretett felejthetetlen leány, anya, nő, testvér, sógornő, nagynéne, unokahug és rokon Czedik Hugóné szül. Draskovits Illonának, f. évi. augusztus 20-án, reggeli 8 órakor, életének 34-ik évében, hosszas betegség után történt jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei augusztus 21-én d. u. 5 órakor fognak Révay-utca 11. sz. a házból a helybeli róm. kath. közsirkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő gyászmise áldozat augusztus 22-én. d. e. 10 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában a Mindenhatónak bemutatni. Béke poraira! Arad, 1896. augusztus 20-án. Czedik Hugó, férje. Petrovsky Károlyné, Deniflé Ferenczné, testvér. Czedik Jenő, Czedik Ilona, Czedik Zoltán, gyermekei. Petrovsky Károly, Deniflé Ferencz, Czedik Ede és neje, sógor sógornő és gyermekeik. Draskovits, Ferencz, Jenovay Imre, nagybátyjai. Draskovits Ferenczné, öz. Hoffmann Janosné, öz. Draskovits Józsefné, nagynénjai.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok a polgári iskolákban. A nagym. magyar kir. vallás- és közoktatás-

ügyi miniszter 1895 évi 5009 sz. a. kelt rendelete értelmében közhírré tétetik, hogy az 1896-97-ik tanév elején a magánvizsgálatok az aradi községi polgári fiúiskolánál 1896. évi augusztus hó 31-én délelőtti 8 órától kezdve tartatnak meg. Arad 1896. augusztus 21. Niedermayer Tóbiás igazgató.

A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1895. évi 5009 sz. a. kelt rendelete értelmében közhírré tétetik, hogy az aradi polgári leányiskolánál az 1896-97-ik tanév elején a magánvizsgálatok szeptember hó 12-én tartatnak meg. Arad, 1896. augusztus 21. Simon Karolin, igazgató.

SZINHAZ ES IRODALOM.

Az új színtársulat.

— A színtársulat bizottság ülése. —

Leszkay András színtársulat igazgató az erre kiszabott időben, vagyis augusztus hó 15-én, benyújtotta Arad város színtársulat bizottságának azon társulati tagok névsorát, a kikkel az idei téli szezonot meg fogja kezdeni. A színtársulat bizottság tegnap délelőtti 11 órakor ülést tartott s ezen a direktor által beterjesztett névsort tudomásul vette.

Az új társulat ez idő szerint komplett. A tagok közt igen sok az új, a kiket névből, hírből is alig ismerünk. Egyelőre tehát mi sem tehetünk mást, mint a mit a színtársulat bizottság tett; tudomásul vesszük a névsort. Megvagyunk azonban győződve arról, ismerve Leszkay ambícióját s Arad közönsége igényeinek kielégítésére való törekvését, hogy ő a lehető legjobb erőket szerződtette, a kiket jelenleg a vidéki színpadokhoz szerződtetni lehet. Ebben a tadarban üdvözljük Leszkayt és új gárdáját, kívánva neki, hogy a már-már küszöbön levő szezon minden tekintetben megelégedést hozzon a számára.

Jól esik konstatálnunk, hogy a hősnői szerepkörre az igazgató olyan kiváló erőt nyert meg, mint Paulai Edéné asszony, a nemzeti színház tagja, a ki állandó vendégünk lesz. Ugyaníly örömmel írjuk azt is, hogy a névsorban két aradi fiatal énekesnőt találunk: Csik Irént és Inkei Gizát, a kikben a társulat s a közönség igen sokat fog nyerni.

A teljes névsor különben ez:

Nők.

Balázs Ilona, énekesnő és segéd színésznő.

Bácsné Maár Julia, anya és társalgási színésznő.

Csik Irén, coloratur énekesnő.

Felédi Boriska, operette és népszínmű énekesnő.

Fóti Frida, naiva.

Horváth Paula, vigjátéki szende, soubrette.

Hunyadiné Jecsi, soubrette.

Inkey Gizella, operette és népszínmű énekesnő.

Lang Etel, alt énekesnő comica.

Mészáros Gizella, szende, naiva.

Paulai Edéné Adorján Berta, a nemzeti színház tagja, állandó vendég tag, fiatal hősnő és szende.

Rónaszékiné Irén, anya és társalgási színésznő.

Rontai Boriska, operette és népszínmű énekesnő.

A karban: Havasi Emma, Huber Anna, Jékay Aranka, Kirilovics Margit, Kövi Juliska, Kövi Kornél, Lévai Ida, Magda Eszter, Pető Julia, Rónai Rózsi, Szabó Laciné, Váry Lujza.

Férfiak.

Balla Kálmán, szerelmes, bonvivant.

Bács Károly, apa, jellem, intrikus.

Csatár Győző, operette énekes, apa színész.

Drechsler Jenő operette tenor.

Hunyady József, operette, bariton, népszínmű énekes.

Iványi Antal tenor buffó, naturbureck.

Korniss Gyula, jellem színész.

Nyáray Antal, operette buffó, komikus.

Rónaszéki Gusztáv, jellem komikus.

Szendrey Mihály, szerelmes, bonvivant.

Tábor Emil, operette buffó, komikus.

Tompa Kálmán hős szerelmes.

A karban: Balla Imre, Bertalan Gyula, Békeffi Lajos, Czako Vilmos, Fekete Árpád, Márkus Odön, Révész Henrik, Szabó Sándor, Szalai Gyula, Szalóky Dező, Vihari Lajos, Veres Sándor.

Sugó: H. Markó Elemér. Ugyelő: Kövi Ede. Zenekar: Karnagy Balogh Gusztáv. Zenekar igazgató: Krüger Károly, Zenekar 20 zenész.

Műszaki személyzet. Pénztáros: Gonda László. Ellenőr: Szabó Laci. Titkár: Szendrei Mihály. Kellékes: Abay Adám. Fodrász: Gruber István. Főruhátáros: Kiss István. Fődisztemester: Köttbaum Dező. Portás: Pergel László és megfelelő segédszemélyzet.

A tegnapi ülésről az alábbi részletes tudósításunk számol be:

Aradváros színtársulat bizottsága tegnap délelőtti 11 órakor tartotta meg ülését a városháza tanácstermében Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklété alatt. Az ülésen jelen voltak: Institoris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Várjassay Lajos gazdasági tanácsos, Barabás Béla dr., Müller Károly, Reicher Károly ügyész, Leszkay András színtársulat igazgató és Vannay Gyula jegyző.

Elnöklő polgármester előterjeszti Lőhárd Vilmos budapesti festő ama ajánlatát, hogy engedtesse meg neki 500 forint évi bérért egy reklam előfüggönyt a színházban alkalmazni. A függönyt természetesen díjtalanul készítené.

Leszkay András színtársulat igazgató már régebben előadott nemüi kérvénye alapján előjogát kéri figyelembe venni, a mennyiben ő is hajlandó a felajánlott évi bér mellett a függönyt elkészíteni, s hajlandó a reklámfüggönyt olyképpen létesíteni, hogy a jövedelem a város és közte osztoassék meg.

A színtársulat bizottság ennélfogva utasította a színtársulatot, hogy lépjen a budapesti és aradi cégekkel összeköttetésbe az ügy finansziális részei felőli tájékozás szempontjából s ajánlatát szept. hó 15-ig muassék be.

Egyes kisebb folyó ügyek után elnök bemutatja Leszkay András színtársulat igazgatónak előterjesztését az idei szezonban működő társulati tagokról. A névsort — melyet főnt egész terjedelmében közöltünk — a bizottság tudomásul vette s ezzel az ülés befejeződött.

* Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története című munkából most jelent meg a 64-ik füzet, melyben Gracza György az aprillisi diadalmas hadjáratot beszéli el. Igen pompás részlete a füzetnek a Sebő és Biedeser báró közötti párbaj, mely tudvalevőleg a tápió-bioskei ütközetben, a nyílt csatapáczon folyt le a két vitéz katona között. A füzet képei ezek: Funtinel, Vasvári Pál nyugvóhelye. Az aradi honvédfoglyok eledele. Biró Sándor, a hadi lapok szerkesztője. Az isaszegi csata térképe. Lovas harc az isaszegi ütközetben.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tizenhárom forintért. Herdelean Flore somoskeszi lakos foilyó évi január 16-án jó vásárt csinált a gabonájával Csermön, az tizenöt forintért adván el. Jó kedvében bötért Holländer M. depot üzletébe s ott hozatta nyakra före a palinkát úgy, hogy aránylag rövid idő alatt 2 forint 80 kr áru

szeszt szedvén magába, be is rugott, Estefelé lehetett már, mikor hazafelé igyekezett Somokeszibe: Alig ért azonban egy pár száz lépésnyire az országúton, valaki hátulról megtámadta s agyba-főbe ütlegelni kezdte. O védkezett, dulakodás fejlődött ki közöttük, melynek hevében Herdelean a támadó arczát, nyakát összekarcolta, jobb kezének középját pedig megharapta. A dulakodás közben azonban azt is látta Herdelean, hogy a rablót ott mulatott először egyedül, később vele a depotban, s ott láthatta nála a pénzt. Mikor a támadó Herdelean 13 forintját zsebéből kivette, kerekét oldott. A káros azonban jelentést tett a csendőrségnek, mely a rablót Farkucza Nikoláj csermői lakos személyében elfogta. Eleinte tagadott mindent, de a karmolások arczán és nyakán, továbbá a harapás az ujján teljesen beigazolták bűnöségét. A nyomozás folyamán aztán az elrabolt pénzt is megtalálták Farkucza házában a paszuly közé elrejtve, melyet megvizsgálva a tizes bankon vérvnyomok voltak láthatók. Ezek alapján az aradi kir. törvényszék tegnapi ülésében Farkucza Nikolájt rablás bűntettében vétkesnek nyilvánította, öt 3 évi fogságra, melyből két hónapot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vesz, öt évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte. Vádolt belenyugodott, ügyész és védő felebbestek.

§ A gyilkos borbély. Thomán Miklós ifjú éveiben felebarátainak a haját fodoritgatta s nyesegette „fél-“, vagy „egész rövidre“, a szerint, a mint a kuncsaft parancsolta. De ezt a mesterséget nem találta a gyors meggazdagodásra eléggé alkalmasnak s így katonakorában, midőn a 3-ik huszárezrednél szolgált, szarkamódra cipett el minden személe kériülő fényes tárgyat. Tevékenységét azonban egy időre fel kellett függesztenie, mert egy merészebb vállalkozásánál tetten érvén, hét évre várfogságra vetették. Alig hagyta el a börtönt, újra hozzálátott a rendszeres tolvajláshoz. Időnként ugyan ezután is megzavarták némi kellemetlen inozindensek, így a fehértemplomi törvényszék 2 évi, a kecskeméti pedig 6 havi fogságot szabott ki reá, de mindez nem térítette le a konok gonosztevőt utjáról, s a mint visszanyerte szabadságát, rövid idő alatt újra csomó bűntettet követett el, melyek egyikénél tetten érték. Ugyanis éppen egy év előtt Aradon fényes nappal állított be Merzena Józsefné házába, s fenyegető hangon pénzt követelt. Az asszony ismerte a gazfióskót, s éppen ezért rögtön segítségért kiáltott, mire Thoman egy az asztalon levő kést felkapva, azzal a szerencsétlen asszonyt leszúrta. Abban a pillanatban lépett a szobába a zajra elősiető kocsi, a ki Thománt a földre teperte s a háziak segítségével megkötözte. Az aradi törvényszék hozott a 33 éves kor daczára annyi büntetéssel terhelt gonosztevő büntügyében ítéletet s Thomán Miklósról tizenöt évi teyházat mért ki. Az első bíróság ítéletét a tábla, valamint tegnap délelőtt a kuria szűneti büntető tanácsa is helybenhagyta.

SPORT.

A temesvári kerékpárverseny.

— Saját tudósításoktól. —

A temesvári „Velocitas“ kerékpár-egyesület Szent István napján fényesen sikerült országos millenniumi kerékpárversenyt rendezett, melyen résztvettek ugyszólván az egész országnak számottevő kerékpár-klubjai. Ott láttuz képviselve az aradi, temesvári, budapesti, szombathelyi, pécsi, lugosi, kolozsvári, oraviozai, nagy-beoskereki és a verseezi kerékpár-egyesületeket.

A verseny védnökségének elvállalására a temesváriak radnai báró Nikolicz Fedor országgyűlési képviselő, valóságos titkos tanácsost nyerték meg, ki e tisztjében nemcsak a verseny erkölcsi nívóját emelte, de fokozta annak anyagi sikerét is különösen az által, hogy 1000 forintot ajánlott fel a klubnak

azon meghagyással, hogy ezen összeg képezze alapját a Temesvárott jövőben létesítendő nagyobb szabásu verseny-pályának.

A verseny a korcsolyázó-egylet terén folyt le, melyet az ügybuzgó temesváriak a sportvilág igényeinek mindenben megfelelően alakítottak át verseny pályává.

A versenyről ez a részletes tudósításunk: A verseny bizottság tagjai voltak:

Elnök: Leyritz Arpád.
Alelnök: Schön Ede.
Versenytitkár: Deixner József.
Kapitány: Ujváry Lajos.
Pénztárnok: Hoffmann József.
Ellenőr: Vida Antal.

Versenybírák:

Elnök: gyűvészi Dadány Jenő.
Alelnök: Bandi Rezső.
Időmérők: Jahner Rezső, Dr. Tóthossy Géza, Barát Armin, Hirschler Dezső, Augentfeld József.
Pályabírák: Hilt Lajos, ifj. Králik László, Müller Károly, Babusnik Emil, Luxeder Guidó, Dr. Szeneš Emil.

Körszámolók: Heldenwanger József, Anheuer János, Kovács Mór.
Jegyzőkönyvi ellenőrök: Mayer Károly, Pavlovits Sándor, lovag Vest Ede.

Indítók: Ujváry Lajos, Hoffmann József, Vida Antal.

Orvosi felügyelet: Dr. Szana Sándor, Dr. Weisz Fedor, Dr. Zanker S. vezetése alatt a „Temesvári Onkántes Mentő-Egyesület“ mozgó őrsége.

A sorrend első pontját a kerékpárosok felvonulása képezte, melyen nemcsak a versenyzők, hanem az egyes egyleteknek kerékpáron megjelent tagjai is résztvettek, kik festői díszükben szép csoportozatot alkotva, élénk hatást keltek a nagy számban megjelent közönség körében.

A tulajdonképeni verseny első pontját az országos megnyitó verseny képezte, melyen a közel husz versenyző közül Schwob Béla a budapesti „Hunnia Magyar Byozikli-Blubb“ tagja ért be elsőnek.

Főleg reánk aradiakra nézve legérdekesebb a verseny második pontja, a kezdők versenye volt. Távolág 2000 méter 8 körben. A versenyen résztvettek oly kerékpárosok, kik verseny pályán még díjat nem nyertek. Díjak: elsőnek nagy ezüst érem. másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem. E versenyen Aradról részt vettek Sugár Jenő, Asoher Ferencz és Kerényi Jenő (álnév).

A „Favorit“ kezdettől fogva Sugár Jenő volt közöttük, a ki az aradi kerékpárklubnak egyik legjobb biciklise, s már tavaly is a legtöbb megtett kilométerért nagy ezüstérmét mint első kitüntetést nyert. Ennek a legtöbb kilométernek magyát az arad-gráci ut tette, a melynek sikerült leírását a tavasz folyamán közöltünk az 5 tollából.

A döntő versenyben tényleg Sugár Jenő érkezett be elsőnek, a ki a fent irt távolságot 3 perc és 27 másod percz alatt futotta be. A győzöt az ez alkalomból Temesvárra rándult aradi sport-kezelők, mint általában a megjelent közönség nagy óvációban részesítette.

A program többi pontja is nagy érdeklődés mellett folyt le, nevezetesen az országos versenyek Temesvármegye és Temesváros tiszteletdíjért, továbbá a zárt versenyek báró Nikolicz és a hölgyek díjért. Különös érdekeltséget keltett a hölgyek versenye (1000 méter), melyen elsőnek Kohon Róza érkezett be.

Az országos versenyekben a pesti versenypálya rendes alakjai Schwob, Jungling és Muskát, a zártakban pedig Hoffmann és Soneck Ferencz a temesvári klub tagjai tűntek ki.

Később volt, mikor ez utolsó verseny-szám lezajlott s úgy a résztvevők, mint a meghívottak siettek a koronahercegg szállodába, hol kedélyes bankett mellett ünnepelték meg a verseny fényes sikerét.

TÁVIRATOK.

A bankszabadalom.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. táv.) Az osztrák-magyar bank ma táviratot küldött Budapestre, amelyben exkuzálja magát a bank szabadalom meghosszabbítására vonatkozó tárgyalások megszakításáért. A banknak igaza van: részolgált az exkuzálásra. Nem azért, mintha a tárgyalásokat ő szakította volna meg. O szívesen tárgyalta volna tovább, csak hogy erre nem voltak hajlandók a pénzügyminiszterek. Hogy miért, annak meg vannak a maga okai.

Mindenekelőtt a két pénzügyminiszter tudtára adta a banknak, hogy többé az új tíz év lejártával nem hosszabítja meg a szabadalom, mert állambankot állítanak fel. Ezért a bank úgy akart magán segíteni, hogy csak úgy volt hajlandó az elébe szabott feltételeket elfogadni, ha az állambank létesítése alkalmával az osztrák-magyar bank összes részvényeit, egyenkint 800 frtjával, a kormányok átvesszik.

Persze, ez fényes üzlet lett volna, azonban a két pénzügyminiszter kategorice visszautasította ezt az otromba kikötést és nyomban megszakította a tárgyalásokat.

Tehát van oka az osztrák-magyar banknak magát excuzálnia.

Sajtópör a Politikai Értesítő ellen.

Budapest, augusztus 21. (Saját tud. táv.) Glats György sajtópört indított a „Politikai Értesítő“ könyvatos ellen, mert az a lapoknak azt a valótlán hirt kolportálta, hogy ő mint a függetlenségi kör elnöke a nála befolyt pénzekről nem számolt el.

Ongyilkosság tintával.

Budapest, augusztus 21. (Saj. tud. távirata.) Grosz Anna 15 éves varróleány csalódott szerelmében, a mi fölött annyira elkéseredett, hogy egy jobb világra kívánczozott. Hogy ezt elérje, nem a sablonos maróluhos vagy gyufaoidathoz folyamodott, hanem fölhajtott népszínház utca 33 sz. a lakásán egy nagy üveg tintát. A tinta ugyan nagy háboruságot csinált a gyomrában, úgy hogy a mentőknek a Rókusba kellett szállítani a leányt, de azért nem halt bele.

A Dunáról.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. távirata.) A budapesti folyammérnökséghez érkezett jelentések szerint a folyam felső részén mindenütt apadás állt be. Ha újabb árhullám nem jön, a fővárosnál is következetes apadás áll be. Budapestnél a vizállás ma változatlan s 5 méter 55 centiméter. A többi vizállás a következő: Passau 4 m. 14. cm. apadt 13 cmt., Linz 4 m. 95 czm. apadt 85 85 cmt., Bécs 2 m. 12 cmt., apadt 46 cmt., Pozsony 4 m. 55 cmt., apadt 22 cmt., Komárom 5 m. 60 cm. apadt 12 cmt. — Az árvisveszély a fővárosban a mai apadás következtében muló félben van. A lánchíd közelében levő csatorna-zsilipeknél ugyan ma még működtek a gözszivattyúk, de a szivattyuzást holnap beszüntetik. A viz az alsó rakpartról kezd eltakarodni és így a magasabb helyre szállított árukat ismét visszahelyezik a régi raktárakba. A magas vizállás épenességgel nem zavarja a fővámter új Ferencz József-híd építési munkálatait.

Föllsmert Ongyilkos.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) E hó 15-én a Petőfi-téren egy fiatalember Ongyilkos lett, a kinek zsebében Buxbaum

Alfréd nevére szóló igazolványt találtak. Most a rokonai is konstatálták, hogy csakugyan Buxbaum Alfréd 20 éves bécsi könyvelő, a ki szüleihez írt levele szerint szerelmi bánatból lett öngyilkos.

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. távirata.) Tegnap, Szent-István napján még csak egy öszönlött a vasutakon a sok vidéki és idegen. A fővárosba tegnap összesen 24033 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 13513, a nyugati 9120, a déli 1400. Elutazott a fővárosból összesen 23522 ember. Es pedig a keleti pályaudvaron 12706, a nyugati 10091, a déli 725.

Uralkodónk látogatása Romániában.

Bukarest, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) A Ferencz József király fogadtatása alkalmából tervezett ünnepek előkészítő állásáról a híreket folyton megküldik Károly Királynak Ragacba.

Sándor Montenegróban.

Belgrád, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) A legújabb dispoziciók szerint Sándor király csak noverberben utazik Cetinjebe. Azt a montenegrói hercegnőt, a kit Sándor királynak kellett volna eljegyeznie, hír szerint az oldenburgi herceg veszi el.

Az olasz trónörökös eljegyzése.

Cettinje, aug. 21. (Saját tud. táv.) Rudini miniszterelnök és Visconti-Venorta külügyminiszter a montenegrói fejedelemhez, a nápolyi herceghez és Helena hercegnőhöz táviratot intéztek, üdvözölvén őket az olasz nemzet és az olasz kormány nevében:

Elsült régi ágyu.

Trouville, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) Faurel elnök ma jelen volt a löversenyeken. Az üdvözléseknél egy régi ágyu véletlenül elsült s két városi hivatalnokot súlyosan megsebesített.

Bronzard lemondása.

Berlin, auguszt. 21. (Saj. tudósítónktól.) A „Reichsanzeiger“ a volt hadügyminiszter lemondásának okairól a következőket mondja: „Bronzard már a tavasszal kérte felmentését, és hivatkozott megrendült egészségi állapotára. Hogy a minisztert lehetőleg hivatalban tartsák, augusztus végéig szabadságot adtak neki. A hadügyminiszter a szabadság letelte előtt ismét felmentését kérte azzal az indoklással, hogy egészségi állapota nem olyan, hogy felelőségterhes hivatalát ismét átvehesse. Ő felsége indítatva érezte magát, hogy Bronzard kérésének eleget tegyen és azt a reményét fejezte ki, hogy a miniszter egészsége nemsokára lehetővé fogja tenni, hogy a kipróbált erejét ismét a császárnak és a hadseregnek szentelhesse.

A „Reichsanzeiger“ így folytatja: „Egy egyszerű és tiszta tényeknek minden elfogulatlan embert ki kellene elégíteniök. Hiábavaló táradozás rejtett indokok után kutatni. Azonban teljesen téves uton jár az, a ki a visszalépés tulajdonképeni okát a katonai kabinethez való ellentétben véli megtalálni. — A katonai kabinet nem önálló hatóság, rendeleteket egyáltalában nem ad ki. A katonai kabinet a császár irodája, melyben azokat a személyes katonai ügyeket dolgoztatja ki, melyek a legfelsőbb parancsnoksági hatalom kifolyásaként tekintődök. A katonai kabinet főnöke nincs is abban a helyzetben, hogy a legfelsőbb elhatározásokra befolyást gyakoroljon oly ügyekben, melyek a hadügyminiszter ressortjába tartoznak. A hadügyminiszter rendszeresen maga referál a császárnak. Legkevésbé

van befolyása a katonai kabinet főnökének a politikai ügyekre.

Szerb vallási és nemzeti ügyek.

Belgrád, aug. 21. (Saját tud. távirata) Az ökümeniai patriarkátusban küön osztályt állítanak fel a szerb vallási és nemzeti ügyek elintézésére, s ez osztály fejevé meghívták Filotasz belgrádi markimandaitát.

Expedíció a mahdisták ellen.

Brüsszel, augusztus 21. (Saj. tud. táv.) A „Soir“ jelenti Atrikából, hogy Dani s báró vezetése alatt expedíció indul a mahdisták ellen. A Kongo állam jelentékeny haderőt egyesített és a Kongó felső vidékére csapatokat, löszert és ágyukat küldött. A hadiszerek szállítása oly nagymérvű, hogy a Kongó folyón két hónapig minden kereskedelmi forgalom szünetelni fog. A Kongó állam támadólag készül fellépni a mahdisták ellen. A „Soir“ azt mondja, hogy a helyzet sok gondot okoz az állam biztonsága és a politikai következmények tekintetében.

Macedon mozgalmak.

Szófia, augusztus 21. (Saj. tud. távirata.) Az itteni és athéni macedonai bizottságok tárgyalásokat folytatnak az iránt, hogy a felkelő bandákat valami módon egyesítsék.

A czár Franciaországban.

Páris, augusztus 21. (Saját tud. távirata.) Több negyei tanács ismét határozatokat hozott, melyekben a czári párnak Franciaországban tesendő látogatásáért köszönetüknek adnak kifejezést és kéri a külügyminisztert, hogy tolmácsolja érzelmeiket.

Leontieva.

Róma, aug. 21. (Saj. tud. táv.) Rampolla államtitkár ma Leontievet fogadta. Azt hiszik, hogy a pápa nem fogja fogadni Leontievet.

A krétai helyzet.

Athén, augusztus 21. Saj. tud. távirata.) A krétai segélybizottság elnöksége panaszokdik, hogy dacára a menekülők nagy számának, a segélyösszegek csak nagyon gyéren folynak be és hogy a hatóságok maguk akadályozzák meg a gyűjtést.

Alexejev tengernagy parancsnoksága.

Pétervár, augusztus 21. (Saját tud. táv.) Mint a „Petersburgskija Vjedomosti“ jelenti, az Alexejev tengernagy parancsnoksága alá helyezendő őszi hajórajt a Csendes oceánon 1 páncélos hajó, 6 I. osztályu, 2 II. osztályu ozirkáló hajó, 2 torpedó czirkáló, 6 nyílt tengeri ágyunaszád és 7 torpedó-naszád fogja alkotni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 21.

Azon jelentésekre, hogy Cseh- és Morvaországban az időjárás igen kedvezőtlen, az árak tetemesen tetszőknekentek.

A mai behozatal mintegy 8000 m. mázsára tehető, mely iparvállalataink élénk kereslete, továbbá a spekuláció sürgős vásárlásai folytán meglehetősen magas árakon kelt el.

Uj-buza I-ső minőségű 5 forint 80 krtól 6 forint — krig.

Uj-buza közép minőségű 5 forint 60 krtól 5 frt 70 krig.

Uj-rozs 4 forint 60 krtól 4 forint 70 krig.

Uj-árpa 3 forint 10 krtól 3 forint 20 krig.

Uj-sab 4 forint 50 krtól 4 forint 60 krig.

Tengeri 3 forint 10 krtól 3 forint 20 krig.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 21.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kiáltak, a vételkedv igen jó volt s az irányzat szilárd maradt. Elkelt 10000 méter-mázsa buza 10 krajozárral magasabb áron. Hataridőüzlet: Amerikából lanyhább jegyzések dacára nálunk igen szilárdan indult az üzlet, s tetemes vásárlásokra igen szilárdan sarult is.

Záral 12 órakor:

Őszi buza	6.87— 6.88
Tavaszi buza	7. — 7.02
Buza május—júniusra	— — —
Tavaszi tengeri	8.55— 8.56
Őszi tengeri	8.70— 8.72
Tavaszi sabb	— — —
Őszi sabb	5.25— 5.26
Tavaszi rozs	— — —
Őszi rozs	5.70— 5.71
Tavaszi repese	10.60—10.70

Értéktőzsde: Ma igen szilárd volt élénk vásárlások miatt.

Záral 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	864.—
Magyar hitelrészvény	891.—
Osztrák államvasut	859.—
Lombard	— — —
Jelzálog hitelbank	— — —
Rima-Murányi	— — —
Villamosvasut	— — —

— Az aratás. Pankotáról írja tudósítónk: A gabonanevelés cséplése és nyomtatása folyamatban van s a gabonafélék mintegy háromnegyed részben el vannak nyomtatva. Az eredmény elég jó, különösen mennyiségre nézve; minőségileg is kielégítő. A terméshozamok az ősziéknél 9—11, tavasziaknál 10—12 mázsza között ingadoznak. A tengeri, dohány és répa félék az eső után szépen fejlődnek, a dohánytörés javában folyik. Legelek jók, gyümölcs kevés van, nagy része lehullott.

Szelezület.

— Augusztus 21. —

Mai jegyszámlák: Készára nagyban nyers szesz 51 forint — krajozár, krosnyber 51 forint 50 krajozár hordó nélkül, per 100 liter 1/2 beletérve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermasszáknént.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 21. d. u. 5 óra.

Buza bászai uj	6.70— 7.05
Buza tiszavidéki	6.85— 7. —
Buza pestvidéki	6.85— 7. —
Buza fejmegyei	6.75— 7.10
Buza bászai	6.75— 7.10
Roze uj, elsőrendű	5.85— 5.90
Roze uj, másodrendű	5.75— 6. —
Arpa takarmány	8.70— 4. —
Arpa égetni való	4.75— 5.50
Arpa sörfőzdei	6. — 7.90
Zab	5.65— 6.05
Tengeri bászai	8.70— 8.80
Tengeri másnemű	8.80— 3.70
Káposzta-repoze bászai	9.90—10.50
Köles	— — —
Buza márczius—április	7.01— 7.08
Buza szeptember—október	6.89— 6.71
Buza május—június	— — —
Roze szeptember—október	6. — 6.02
Tengeri május—június	8.71— 8.78
Tengeri július—augusztus	8.52— 8.55
Tengeri októberre	— — —
Zab márczius—április	5.52— 5.54
Zab szeptember—október	5.26— 5.27
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	10.50—10.60

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 21.

Magyar aranyárjárdék 4%	122.50
Magyar kőronajárdék 4%	99.25
Magyar arany 4 1/2%	123.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.75
Magyar földterhermentelési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.30
Horvát-szlavon földterhermentelési kötvény	97. —
Magyar nyereséj-sorejegy kölcsön	152.50
Tiszazabályozási és szegedi kölcsön	138.50
Osztrák papírjárdék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	123.50
Kőronajárdék	10. —
1880-iki államsorejegy	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	955. —
Magyar hitelbank részvény	893. —
Osztrák hitelbank részvény	864.80
Osztrák-magyar államvasut	359.80

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Aradvármegye alispánjától.

19513/896.

Árlejtési hirdetmény.

Aradvármegye részére 1897., 1898. és 1899-ik év folyama alatt szükségelendő író- és világítási szerek, úgy nyomtatványok szállításának biztosítása iránt 1896. évi szeptember hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlatok útján, árlejtési versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen versenytárgyalásra vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat folyó évi szeptember hó 21-ik napjának d. e. 10 óráig Aradvármegye alispánjához nyujtsák be.

Az ajánlatokban az ajánlott árak szám és betűvel kiirandók, valamint megemlítendő, hogy vállalkozó az árlejtési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — a beadott ajánlat borítékán pedig megjegyzendő, hogy az mely vállalatra szól.

Az árlejtési feltételek, valamint a minták a vármegyei főszámvevőnél tekinthetők meg.

Aradon, 1896. augusztus 13.

Szathmáry Gyula,

1113

alispán.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

2247/1896. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél egy 850 frt évi fizetéssel kapcsolatos rendőrhadnagy állás választás útján betöltendő lévén, azokat a kik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában előirt minősítéssel bírnak, hogy pályázati kérvényüket 1896. évi szeptember 8-ig hivatalomhoz benyujtsák.

Arad, 1896. augusztus 17-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

Aradvármegye alispánjától.

15893/896.

Pályázat.

Aradvármegye törvényhatóságánál üresedésbe jött egy központi, és a kiszendítési járásbírói hivatalnál megüresedett egy járásbírói állásra ezennel pályázat nyitattik.

A központban az irnoki állás javadalmazására évi 600 frt fizetés és 50 frt lakbér; a járásbírói állás javadalmazása évi 500 frt fizetés és 50 frt lakbér.

A pályázati kérvények, melyek az 1883. I. t.-cz. 19. §-ában meghatározott képességet, valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelendők, folyó évi szeptember hó 20-áig a vármegye főispánja, Méltóságos Fábrián László urhoz nyujtandók be.

A megfelelő képesítéssel bíró kiszolgált altisztek az 1873. II. t.-cz. 5. §-a értelmében előnnyel bírnak.

Aradon, 1896. augusztus hó 16-án.

Szathmáry Gyula,

1110

alispán.

HIRDETÉSEK**A LEGOLCSÓBB ÁRBAN FELVÁLLALTATNAK****AZ „ARADI KÖZLÖNY“****KIADÓHIVATALÁBAN.**

1088/896.

Árverési hirdetmény.

Szabadhely község alulirt elöljárósága ezenel közhírré teszi, miszerint a község mint erkőcsi testület tulajdonát képező »Sáncz« dűllőben fekvő 183 katasztrális hold szántóföld 1896/7 től 1901/2-ig terjedő 6 egymásután következő gazdasági évre f. hó 30-án d. e. 9 órakor Szabadhely község házában megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Szabadhely, 1896. évi augusztus hó 1-én.

Konopán Miklós,

Komlosan Döme,

jegyző.

1115

bíró.

8563/896. 47

Hirdetmény.

A »Baros« sétányban a gyermekek és az azok felügyeletével megbizottak nemkülönbén a gyermekkoscsik számára a sétánynak ezen czéla szolgáló mindegyik végén levő térség jelöltetik ki, míg a sétány egyéb helyein a gyermek koscsiknak és a sétányi kioszk előtti térségnek gyermekek és az ezek felügyeletével megbizott alkalmazottak nemkülönbén a gyermek koscsik általi elfoglalása a sétáló közönségre való tekintettel ezennel megtiltatik.

Erről a közönség azon figyelmeztetéssel értesítettik, hogy gyermekeiket és az ezek felügyeletével megbizott alkalmazottaikat a tilalmazott helyektől távol tartásuk a gyermek koscsik ezen helyeken tolatását veszélyeztetését meg ne engedjék.

Megjegyztetik, hogy a város háza megettí sétány azonban korlátlanul használható.

Arad 1896. július 20.

Rendőrkapitányság.

Magy. kir. államv. üzletvezetőség Kolozsvárott

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének és kolozsvári osztálymérnökségének központjában egy-egy hivatal, illetve iroda-szolgálati állás van üresedésben.

A hivatali állással évi 300 frt azaz háromszáz forint fizetés; az irodaszolgálati állással pedig 250 frt évi fizetés és ezzel járó lakbér illetmény és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró altisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t.-cz. cikk értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyomóványukat, melyben vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszervezeten kívül a magyar írás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, úgy szintén a magyar honpolgárság, kellőképp igazolandó, következő czim alatt: »A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének, általános I. osztály Kolozsvárt.« legkésőbb f. évi augusztus hó 25-ig terjesszék be, minthogy az ezen határnapon tui beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyzendő, hogy a polgári állásra jogosítandó igazolvánnyal ellátott azon altiszteknél, kik a katonaságtól közvetlenül s a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül lépnek át a m. kir. államvasutak szolgálatába, véglegesítésük esetén s ha a vasuti szolgálatbelépéskor 45 évüket még tui nem haladták, katonai szolgálatban töltött idejük — az alapabályszerű utánfizetéseknek megfelelő havi részletekben leendő beszerzése mellett — nyugdíjjogosult idejükbe be fog számítani.

Kolozsvár, 1896. július. hó 25-én.

Az üzletvezetőség.

Az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.